

Dažďové lesy

Podnebie

Dažďové lesy rastú okolo rovníka, kde je veľmi teplo a vlhko. Slnčné lúče dopadajú na krajinu kolmo, a preto jej dodávajú najviac tepla. Počas dňa sa vlaha (voda) vyparuje a stúpa do výšky. Vodné pary sa vo vyšších častiach ovzdušia ochladzujú, zrážajú a vytvárajú oblaky. Dážď z nich padá naspäť na dažďové lesy. Tento obeh sa denne opakuje. Dažďovým lesom sa podobajú monzúnové lesy v juhovýchodnej Ázii. Od dažďových lesov sa líšia striedaním výrazných období dažďov a sucha. V období sucha stromy zhadzujú listy. Obdobie dažďov trvá v nich od apríla do septembra, keď Slnko väčšmi zohrieva ázijskú pevninu. Vtedy prúdi do tej oblasti vlahu prinášajúci vzduch – monzún. V období sucha prúdi monzún z pevniny nad Indický oceán.

Vodstvo

V dažďových lesoch majú rieky vždy dosť vody. Tečú tam najvodnatejšie rieky na Zemi – Amazonka, Kongo. Majú kalnú vodu, lebo splavujú množstvo zeminy.

Rastlinstvo a živočíšstvo

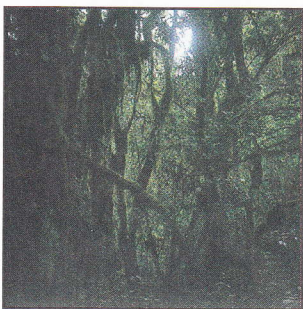
Dostatok tepla a vlahy umožňuje rast bujného rastlinstva. Dažďové lesy vytvárajú akoby poschodový porast. Najmohutnejšie stromy sú vysoké až 50 m. Vyčnievajú nad súvislé poschodie strednej vrstvy stromov. Najnižšie poschodie stromov je vo výške 10 m. Pod nimi sú kríky, liany a bylinný porast. Rastlinstvo sa ťahá do výšky preto, aby získalo čím viac tepla a svetla. V dažďových lesoch už nedopadajú na zem takmer nijaké slnečné lúče. Hustý les poskytuje úkryt a dostatok potravy pre živočíchy. Žije tam najväčší počet druhov živočíchov a rastlín na Zemi. Je domovom napríklad opíc, hadov a najmä hmyzu a pestrofarebného vtáctva. Mnohé rastliny a živočíchy človek ešte ani neobjavil. Na rôznych kontinentoch sa rastlinstvo a živočíšstvo dažďových lesov odlišuje, napríklad v Afrike žije najviac druhov ľudoopov.

Pôdy

Zvyšky rastlín pokrývajú pôdu. V teple a vo vlhku sa rýchlo rozkladajú a stávajú sa jej súčasťou. Podľa červenkastej farby sa nazývajú červenozeme a sú veľmi hlboké.

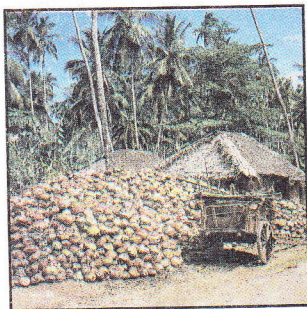
101. Rieka Amazonka sa kľukatí cez dažďový les.

102. Najnižšie poschodie dažďového lesa s bylinami, kríkmi, lianami a kmeňmi stromov.

1. V akých podnebných podmienkach rastú dažďové lesy?
2. Prečo majú rieky v dažďových lesoch dostatok vody?
3. Opíšte rastlinstvo a živočíšstvo krajiny dažďových lesov.
4. Čím sa líšia dažďové a monzúnové lesy?
5. Na obr. 100 ukážte a pomenujte oblasti, kde rastie dažďový a monzúnový les.

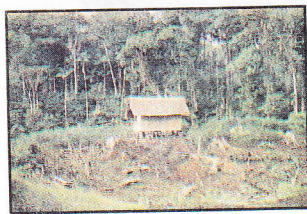
Človek a dažďové lesy

Kokosový orech je vlastne veľké semeno. Jeho usušené jadro sa nazýva kopra.

Cesta cez dažďový les v Amazonskej nížine.

Popri cestách si domorodci stavajú jednoduché obydlia.

Dažďové lesy sú akoby pľúcami našej planéty, pretože ich husté rastlinstvo uvoľňuje veľa kyslíka. Každý zásah do dažďových lesov znižuje ich rozlohu, a tým znižuje aj množstvo vytvoreného kyslíka. Dažďové lesy nie sú pre život človeka vhodné, lebo jeho zdravie tam ohrozujú mnohé choroby.

Hospodárenie človeka

Domorodci nezmenili výrazne vzhľad dažďových lesov. Až príchodom nových prisťahovalcov, väčšinou Európanov, sa krajina zmenila. **Odlesňovali územie**, aby získali pôdu. **Začali sadiť kokosové palmy, kaučukovníky, banánovníky a pestovať ryžu, cukrovú trstinu a kávu.** Odlesnená pôda prišla o svoju prirodzenú ochranu – les. Pri častých dažďoch strácala úrodnosť. Preto odlesňovali ďalšie časti lesa. V súčasnosti ho **vyrubujú pre drevo**, ktoré sa vyváža do rozvinutých krajín ako surovina. Tam sa z neho vyrába nábytok, papier. Les sa tým ničí a trvá veľmi dlho, kým zasa vyrastie. V niektorých oblastiach dažďových lesov sú aj **bohaté zdroje surovín, napr. ropy, zlata, medi, železa.** Ich ťažba zapríčiňuje ďalšie zásahy do krajiny. Rozsiahle plochy lesa sa ničia i **stavbou ciest** (transamazonská diaľnica), ktoré sú aj prekážkou pre pohyb zvierat. V oblasti dažďových lesov nie sú vhodné podmienky na chov dobytká, ktorý tam hynie na časté choroby.

Osídlenie a život v krajine dažďových lesov

Oblasti dažďových lesov sú **prevažne riedko zaľudnené**. Veľké mestá vznikli väčšinou len pri pobreží, ako Lagos, Jakarta (džakarta), Singapore (singapúr). **Husto zaľudnené sú však niektoré ostrovy v Indickom oceáne, ako Jáva, Sumatra.** Sú odlesnené a poľnohospodársky sa využívajú. Moderné budovy v oblasti dažďových lesov sa namiesto vykurovania ochladzujú. Človek sa tam musel naučiť žiť spolu s dažďom. Ten však neprináša iba vlahu potrebnú pre život. Najmä v monzúnových oblastiach, napr. v Indii, Bangladéši, spôsobuje časté povodne.

1. Prečo sa nazývajú dažďové lesy pľúcami Zeme?
2. Ktoré plodiny sa pestujú na odlesnenom území v pásme dažďových lesov?
3. Na čo sa využívajú stromy z lesa?
4. Ako husto sú zaľudnené oblasti dažďových lesov?
5. Charakterizujte život človeka v pásme dažďových lesov.